

ชื่อเรื่องวิจัย การจัดการกับอาการในผู้ป่วยมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์สตรีที่ได้รับเคมีบำบัด

ชื่อผู้วิจัย รศ. ดร. บุพิน เพ็ชรมงคล

อ. ญัฐวรรณ สุวรรณ

บทคัดย่อ

ในสตรีไทย พบอุบัติการณ์ของการเป็นมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์สตรีจำนวนมาก โดยเฉพาะมะเร็งปากมดลูก ผู้ป่วยต้องเผชิญกับโรค การรักษา และผลข้างเคียงจากการรักษาด้วยเคมีบำบัด การจัดการกับอาการที่มีประสิทธิภาพจะทำให้อาการทุเลาลง หรือไม่เกิดอาการขึ้นอีก ความทุกข์ทรมานลดลง มีกิจกรรมต่างๆ ได้ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะแทรกซ้อนจากเคมีบำบัด ความรู้สึกเมื่อเกิดภาวะแทรกซ้อน การจัดการกับอาการแทรกซ้อนจากเคมีบำบัด และศึกษาความต้องการด้านสุขภาพของผู้ป่วยมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์สตรีที่ได้รับเคมีบำบัด กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ป่วยมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์สตรีที่รักษาด้วยเคมีบำบัด ณ หอผู้ป่วยนรีเวชกรรม 2 โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 286 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2549 ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2550 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบบันทึกการได้รับเคมีบำบัด และประวัติความเจ็บป่วย แบบสอบถามอาการแทรกซ้อนจากการได้รับเคมีบำบัด และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรู้สึก ประสิทธิภาพในการจัดการกับอาการแทรกซ้อนเมื่อได้รับเคมีบำบัด และความต้องการด้านสุขภาพ ได้คำนึงความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามอาการแทรกซ้อนจากการได้รับเคมีบำบัดเท่ากับ .91 การวิจัยครั้งนี้ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ของคณะพยาบาลศาสตร์ และคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา และการจัดหมวดหมู่ ผลการวิจัย พบว่า

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการรักษาด้วยยาสูตร PT (paclitaxel + carboplatin) รองลงมา คือ carboplatin, weekly cisplatin และ cisplatin + 5-FU จากการศึกษาภาวะแทรกซ้อนจากการได้รับเคมีบำบัดพบว่า ภาวะแทรกซ้อนที่พบบ่อย และมีความรุนแรงที่สุดคือ ผอมร่าง เบื่ออาหาร อ่อนเพลีย คลื่นไส้ และอาเจียน เมื่อได้รับเคมีบำบัด ผู้ป่วยจำนวน 120 ราย (41.9%) มีความรู้สึกว่ายอมรับกับอาการที่เกิดขึ้น สามารถเผชิญกับสถานการณ์ได้ ขณะที่ผู้ป่วยจำนวน 145 ราย (50.3%) มีความรู้สึกว่าการได้รับเคมีบำบัดเป็นสิ่งที่ทำให้ตนเองมีอารมณ์หงุดหงิด เบื่อหน่าย ท้อแท้ กลัว เครียด วิตกกังวล ทรมาน ไม่สุขสบาย เจ็บปวดจากมะเร็ง เป็นภาระของครอบครัว กลัวตาย ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และสูญเสียภาพลักษณ์เนื่องจากผอมร่าง จากการศึกษาเกี่ยวกับการ

จัดการกับอาการแทรกซ้อนจากการได้รับเคมีบำบัด พบว่าผู้ป่วยจำนวน 144 ราย (50.3%) มีการจัดการกับอาการแทรกซ้อนจากการได้รับเคมีบำบัด อาการที่ผู้ป่วยจัดการแก้ไข บรรเทามากที่สุด คือ อาการเบื่ออาหาร โดยผู้ป่วยจำนวน 25 ราย (17.4%) ใช้วิธีการพยายามรับประทานอาหารให้มาก ผู้ป่วยจำนวน 47 ราย (32.6%) ใช้วิธีรับประทานอาหารชนิดอื่นแทน เช่น รับประทานผลไม้ ขนมหอม ก๋วยเตี๋ยว ต้มยำ น้ำผลไม้ และน้ำเต้าหู้ เป็นต้น อาการลำดับที่ 2 ที่ผู้ป่วยจัดการแก้ไข คือ อาการคลื่นไส้ และอาเจียน โดยผู้ป่วยจำนวน 45 ราย (31.3%) จัดการกับอาการโดยการรับประทานผลไม้ ต้มผลไม้ หรืออมผลไม้ ที่มีรสเปรี้ยว ผู้ป่วยจำนวน 23 ราย (16.0%) จัดการกับอาการโดยการใช้เทคนิคการหายใจ รับประทานอาหารเย็นๆ เช่น ไอศกรีม หรือรับประทานอาหารร้อนๆ เช่น ก๋วยเตี๋ยว และรับประทานผลไม้แทนอาหาร จากการศึกษาความต้องการทางด้านสุขภาพของผู้ป่วย พบว่าผู้ป่วยส่วนใหญ่ จำนวน 116 ราย (41%) ต้องการกำลังใจ การดูแล คำแนะนำ การอธิบายจากแพทย์และพยาบาล ผู้ป่วยจำนวน 15 ราย (5%) ต้องการการดูแล และกำลังใจจากบุคคลในครอบครัว ความเห็นอกเห็นใจจากเพื่อนบ้าน และเพื่อนร่วมงาน

ผลการวิจัย สามารถนำไปใช้กับผู้ป่วยได้กล่าวคือ พยาบาลควรให้ความสำคัญกับอาการทั้งหมด โดยการประเมินอาการ ดูแล ช่วยเหลือ และแนะนำผู้ป่วยให้ปฏิบัติตัวให้ถูกต้อง เพื่อลดความรุนแรงของอาการ และป้องกันไม่ให้อาการรุนแรงมากยิ่งขึ้น พยาบาลควรอธิบายถึงพยาธิสภาพของอาการที่เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้ป่วยเกิดความเข้าใจ และยอมรับกับอาการที่เกิดขึ้นได้ และช่วยบรรเทาอาการอื่นๆ ที่จะเกิดตามมา พร้อมทั้งช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ของผู้ป่วย และส่งเสริมสัมพันธภาพของบุคคลในครอบครัวด้วย

Title Symptom Management in Patients with Cancer of the Female Reproductive System Receiving Chemotherapy

Researchers Associate Professor Dr. Yupin Phianmongkhol
Instructor Natthawan Suwan

Abstract

There have been high incidents among Thai women of cancer of the female reproductive system particularly cervical cancer. Patients with cancer of the female reproductive system receiving chemotherapy suffer from disease, treatment, and the complications of chemotherapy. Effective symptom management could reduce symptoms, and suffering or prevent them, so that the patients could do activities and have better quality of life. The purposes of this descriptive research were to examine the complications of chemotherapy, the feelings when complications occur, symptom management, and to study the health needs of the patients with cancer of the female reproductive system receiving chemotherapy. The subjects included 286 patients with cancer receiving chemotherapy in the gynecological ward II, Maharaj Nakorn Chiang Mai hospital, Faculty of Medicine, Chiang Mai University. Data collection took place from July, 2006 until June, 2007. The research instruments included 1) Demographic data questionnaire, 2) Chemotherapy received and health problems record sheet, 3) Complications of chemotherapy questionnaire, and 4) Interview guideline of patients' feeling, symptom management of chemotherapy complications experience, and health needs. The content validity of the Complications of chemotherapy questionnaire was .91. The research was approved by the Research Ethics Committee of the hospital and the Institute Research Board of the Faculty of Nursing, Chiang Mai University. Data were analyzed by using descriptive statistics and data grouping. The results of the study were as follows:

The chemotherapy PT regimen (Paclitaxel + Carboplatin) was the most frequently used, and Carboplatin, weekly Cisplatin, and Cisplatin + 5FU were used respectively. From the study of the complications of chemotherapy, it showed that five severe and frequently complications of chemotherapy were identified: hair loss, anorexia, fatigue, nausea, and vomiting. Forty one point nine percent of patients with cancer of the female reproductive system receiving chemotherapy

could tolerate with the chemotherapy complications but 50.3% had various feelings about complications of chemotherapy including irritability, boredom, dejection, fear, stress, anxiety, suffering, discomfort, pain, burden on their family, fear of dying, inability for self care, and loss of body image due to hair loss. From the study of the symptom management, it showed that fifty point three percent of patients with cancer of the female reproductive system receiving chemotherapy could manage their complications from receiving chemotherapy. Anorexia was the symptom that the majority of them could best manage, 17.4% managed by eating as much as they can and 32.6% ate different food than normal, such as fruit, sweetmeats, noodles, milk, juice, and soybean milk. Nausea and vomiting were the second symptom that the patients could manage, 31.3% managed by eating fruit, drinking sour juice, and holding sour fruit in mouth, and 16.0% used the breathing method, eating something cool, such as ice-cream, or hot food like noodles, and eat fruits instead of food. From the study of health needs, it showed that 41.0% needed encouragement, care, health education, and information from doctors and nurses, and 5.0% needed care and encouragement from their family, and sympathy from neighbors and colleagues.

The study findings could be used in helping the patients as nurses should pay attention to the overall symptoms by assessment, caring, helping, and suggesting the patients to correctly manage themselves to reduce the severity of symptoms and prevent the increase of severity. Nurses should explain the pathology of the occurring symptoms so that the patients could understand and accept the symptoms and lessen the forthcoming symptoms. In addition, nurses should foster the patient's body image and promote relationship among family members.